

Februar 1943.

Ekspl. filia
Arg. 1943
O. V.
Jfr.

Krigsoversikt.

Fronten fanger mer enn noensinne oppmerksomheten. Den russiske vinteroffensiv fortsetter med uforminsket styrke og omfatter nu praktisk talt hele fronten fra Leningrad til Novorossisk. Trass i den store framrykning særlig på sydfronten ser det fremdeles ikke ut til at offensiven har nådd sitt høydepunkt og de seire som russerne allerede har vunnet har åpnet muligheter for strategiske resultater av største rekkevidde. Myten om den russiske soldats uskikkethet for angrep er definitivt avlivet. Både soldater og offiserer har vist at de fullt ut behersker den moderne angrepskrigs finesser og den måten hvor på de forskjellige russiske enkeltoffensiver har greppt "harmonisk" inn i hverandre og avløst hverandre vidner om en ledelse hvis strategiske dyktighet tilfretsstiller de høyeste krav.

Begivenhetene har utviklet seg så raskt at vi her må innskrenke oss til å peke på enkelte viktige trekk i det som er passert. Ser vi den russiske vinteroffensiv under ett, får vi et klart inntrykk av at den har artet seg som en kamp om forbindelseslinjene og da i første rekke om jernbanene som med de kolossale avstandene det her dreier seg om, er av vital betydning. Med erobringens av jernbane-knutepunktet Tikhoretsk i Kaukasus fikk v. Lists armé sin hovedforbindelseslinje til Rostov brutt og det påfølgende russiske framstøt til Jeisk ved Det assovske hav delte hans armé i to. Den nordlige del reddet seg ved en hurtig retrett mot Rostov. Den sydlige del forsøker å redde seg ved retrett gjennom Kubandalen mot Kertsj-stredet og befinner seg i en meget utsatt stilling etter russernes framstøt mot og erobring av Krasnodar, som tvang tyskerne til å oppgi oljefeltet ved Maikop. Resultatet er at tyskerne nu av Kaukasus bare holder området ved flåtehavnen Novorossisk og Tamanhalvøya som stikker ut mot Kertsjstredet. Det er sikkert bare et spørsmål om kort tid før resten av Kaukasus er befridd. Hvor stor del av v. Lists armé greier å berge seg over det 8 km. brede Kertsj-stredet står det ennå tilbake å se. At i allfall en vesentlig del av det tunge utstyr vil gå tapt råder det liten tvil om.

Vender vi oss nu til operasjonene i Donetz-området, så ble grunnlaget for disse lagt gjennom januaroffensiven mellom Voronesj og Millerovo som ved erobringens av jernbaneknutepunktet Valuiki førte til avbrytelsen av den viktige nord-syd jernbane bak den daværende tyske front. Deretter ble den russiske støtretning lagt om mot syd-vest og erobringens av Izjum brøt hovedjernbanen mellom Karkow og Rostov. Dermed var de tyske arméer i Donetz-bekkenet og ved Rostov kommet i fare for å lide samme skjebne som 6. armé ved Stalingrad. En russisk kile mot syd over Kramatorskaya mot Stalino har nu tvunget tyskerne til å ta konsekvensene av denne trussel. De er på full retrett vestover. Donetz-bekkenet, et av Russlands viktigste industriområder går etter over på russiske hender og med tilbakeerobringens av Rostov - "porten til Kaukasus" - har vel Stalin for alltid satt en stopper for virkelig gjørelsen av Hitlers drøm om Kaukasiens olje.

Imens er operasjoner av største betydning under utvikling lengre nord, der russernes erobring av Kursk brøt hovedjernbaneforbindelsen mellom den tyske midtfront (Vjasma, Orel) og sydfronten (Karkow). Kort etter ble knutepunktet Belgorod nordøst for Karkow erobret. Dette sammen med et framstøt sydøst for byen skapte den strategiske forutsetning for det koncentriske angrep som i disse dager har ført til erobringens av det tyske hovedstøttepunkt Karkow, "nøkken til Ukraine".

Ennu mens kampene om Karkow pågikk ble en ny russisk offensiv innledet på nordfronten, denne gang syd for Ilmensjøen. Også her er de operative mål avbrytelsen av de nordsydgående jernbaner som besørger Leningradarméens forsyninger. En fremtrengen til knutepunktet Pskov ved Peipussjøens sydspiss ville true hele den tyske Leningradarmé.

Hansen, Bjarne Østgaard, f. 2/12-08, Oslo.

Heggelund, Arnold Martin, Oslo.

Kilander, ingenør, Drammensvegen, Oslo.

Kirsebom, Adolf, Disponent v/ Brown Bovary & N.L., Hamar, kaller seg ofte Adolf Kristiansen.

Krogh, Christian, Bestyrer av Saugbruksforeningens skoger på Seter-skogen.

Krogh, Nils. Gløtts gård, Seterskog.

Strøm, Jernbanetelegrafist, Kornsjø, nu Ås.

Maseng, fru. Gift med tidl. norsk minister i Moskva (svensk baronesse?)

Tønsberg, Dagfin, ca. 24 år, Aurskog.

Wallin, Gunnar, Oslo.

Wermann, Hans Günther.

von Scharner, Richardt, Oslo, reiser i skinn.

Broberg, Ethel, f. 13/8-19, f. Nilsen.

"Ungdomstjenesten" - NEI!

I Kristiansand ble 60 barn, derav 4 NS-barn, innkallt til "ungdomstjeneste". To av NS-barna møtte. Da det så ble sendt ny innkallelse med trusler, møtte heller ikke de to NS-barn.

vVv

Terboven holdt 19/2 nytt gjestebud på skinkestek og surkål. Innbudt var 20 fremskutte menn fra forretningsverdenen, 10 tyskere og 10 NS. Terboven underholdt sine gjester med et 5 kvarters foredrag der han bl.a. malte ut hvor strålende det skulle bli her i Norge når krigen var vunnet. Noe av betydning kom det ikke fram i hans tale.

vVv

Ukebladene er nå påtvunget NS personer som skal "lede" deres barnespalter (selvfølgelig mot høyere godtgjørelse enn det vanlige personale). NS-propagandaen skal altså nu lures inn på barna den veien, men de vil nokk være på post.

vVv

Det er utstedt ordre fra pressedirektoratet at pressen ikke skal angripe England i noensomhelst form. Man skal også opptre forsiktig overfor jøssingene for om mulig å få dem til å gå inn i tyskernes rekør på østfronten. Imens arresteres det nordmenn over en lav sko.

vVv

Den norske ambassade i Washington melder at to skip er blitt overfart fra De Forente Staters skipsadministrasjon for å gjøre tjeneste i den norske handelsflåte. Dette er de første båtene som Norge har mottatt ifølge en overenskomst som ble avsluttet i juli måned ifjor i forbindelse med Låne- og Leieloven som er avsluttet mellom de to regjeringer. Det første skip ble overlevært 29. januar, det annet 31. januar. Det ene skipet heter "Leif Erikson", det andre "Frithjof Nansen".

vVv

En gang i januar var det stort oppstyr i Finansdepartementets bygning. En revolver var funnet på et visst sted og straks svirret attentattryktene. Det ble satt igang undersøkelse og resultatet foreligger nu: "minister" Hustad har fått sitt våpen tilbake.

vVv

I en tidligere oversikt ble det antydet at kampene om Rostov kunne få avgjørende betydning for det kommende sommerfelttog. Langt tidligere enn man dengang turde regne med er disse kamper bragt til en for russerne gunstig avslutning. Det tyske Kaukasusfelttog er gått over i historien som et stort nederlag og de tyske arméer er også i full gang med rømningen av Donetz-bekkenet samtidig som russernes erobring av Kursk og Karkow har åpnet nye perspektiver av uoverskuelig rekkevidde. Allerede nu har russerne under den pågående vinteroffensiv erobret større områder enn de tapte i sommer (Kursk og Karkow har vært på tyske hender helt siden høsten 1941), men deres reserver synes ennå ikke uttømt. Både Kursk og Karkow er ypperlige utgangspunkter for angrep på Ukraine fra nord. Den siste by er selve nøklen til hele Syd-Russlands vei- og jernbanenett og byr på gode offensive muligheter over Poltava i retning av Krementchug og over Krasnograd mot Dnepropetrovsk ved Dnjepr-buen. Et blikk på kartet viser at Dnjepr er den neste naturlige forsvarslinje som byr seg for tyskerne. Etter tapet av Karkow er det overveiende sannsynlig at de må falle tilbake på denne linje. Den siste melding om at Krasnograd allerede er falt viser at det russiske framstøt mot Dnjepr går så raskt at det endog kan bli vanskelig for tyskerne å etablere et effektivt forsvar ved Dnjepr, som p.g.a. elvens sterkt buete forløp ikke gir grunnlag for den korte front som nå er nødvendig for tyskerne. Det har vært hevdet at russernes fjernehåll for vinteroffensiven er Svartehavskysten ved Cherson, vest for Krim, der Dnjepr munner ut. Et slikt framstøt ville fremvinge rømningen av Krim og størstedelen av Ukraine med tapet av de uerstattelige manganmalmfelter ved Nikopol tilfølge. Ennu er det langt fram, men det lar seg ikke nekte at stillingen byr på store muligheter, etter at den tyske sydfront er brutt så fullstendig sammen. - Det er imidlertid ikke bare sydfronten som er i fare. Også midtfronten har en for tyskerne uheldig konfigurasjon idet den så å si henger på en eneste knagg - knutepunktet Rsjew - som hittil riktignok har motstått de russiske angrep og derigjennom bl.a. hindret at gjennombruddet ved Velikije Luki fikk altfor store konsekvenser i første omgang. Skulle sperrestillingen Rsjew falte, ville også den nuværende tyske midtfront bryte sammen og knutepunktene Vitebsk, Smolensk og Bryansk være umiddelbart truet. Derved ville også forutsetningene for et framstøt mot Østersjøen være tilstede. Kartet viser klart hvilken fare den tyske Leningradarmé da skulle komme i.

I det hele har østfronten fremdeles så mange ut- og innbuktinger at forutsetningene for offensive tiltak med store operative mål i rikelig grad er tilstede. Da initiativet nu helt er på russernes side, er det utsikt til at de ennå kan utrette meget under vinterfelttoget, - hvor meget avhenger i høy grad av hvordan de klimatiske forhold vil arte seg.

Afrika. På bakgrunn av begivenhetene i Russland virker den langvarige pause i Tunis dobbelt påfallende. Vel fortsetter Montgomery sitt stadige press fra syd og har innledet angrepet på den sterkt utbygde Mareth-linje som strekker seg sydover fra Lille Syrte; men det avgjørende framstøt fra vest lar stadig vente på seg, og de allierte kiler som var ført fram over Gafsa mot Gabes og Sfax for å avbryte Rommels retrettvei nordover, er de siste dager endog blitt kastet tilbake mot den algierske grense. Mange grunner har vært anført for å forklare forsinkelsen i Tunis. De uklare politiske forhold i Nord-Afrika sammen med en temmelig utstrakt sabotasje synes å ha spilt en viss rolle. Dertil kommer de lange forbindelseslinjer, elendige veier p.g.a. været, og manglen på framskutte flyplasser. Videre skal tyskerne ha omgruppert sine ubåter med særlig sikte på å ramme tilførslene til Nord-Afrika. Alle disse forhold i forening har sinket forberedelsene til det avgjørende framstøt og gjort det mulig for aksen å utbygge sine stillinger i Tunis meget sterkt.

Ennu er det fortidlig å si om Rommel vil gjøre noe alvorlig forsøk på å holde Mareth-linjen. Den er befestet i 50 km.s dybde og skal være meget sterk. Men den kan omgåes fra sjøsiden og fremforalt fra vest trues i ryggen. Det er denne siste fare Rommel foreløbig har avvært ved å drive tilbake den amerikanske kile ved Gafsa. Derved har han ryggen fri, men den eneste farbare rettlinje langs kysten er smal, så det er vel allikevel tvilsomt om han vil sette alt inn på forsvarer av Mareth-linjen all den stund et alliert storangrep nær som helst kan ventes satt igang i Nord-Tunis.

Selv om Afrika-felttoget ikke har utviklet seg så gunstig som ventet umiddelbart etter invasjonen av fransk Nord-Afrika og stillingen tillands i øyeblikket er relativt ugunstig for de allierte, har deres sjø- og luftstrategiske stilling i midtre Middelhav under litt en betydelig bedring i disse måneder. Fremfor alt har Malta fått undsetning og kan nu forsynes både fra øst og vest med flybeskyttelse for konvoyene like fram til La Valetta. Det foregår nu en stadig "oppladning" av øya og dens betydning som fly- og ubåtbasis øker igjen fra dag til dag. Dette har gjort det mulig for de allierte sjø- og luftkrefter å begynne angrepene på aksesperringen i Sicilia-stredet med slik kraft at de kanskje blir istrand til å sprengje den allerede før Tunis faller. Derved ville det viktigste mål for Middelhavsoffensiven være nådd.

Hva nu? Det er som nevnt ennå ikke tegn til at den russiske vinteroffensiv har nådd sitt høydepunkt. Som en lavine ruller den mot vest med en uimotståelighet som kan tyde på at det er noe fundamentalt som svikter i den tyske armé. Det har vært talt om Stalingradsjokk og det er slett ikke umulig at det er moralen som begynner å svikte etter de umenneskelige strabatser på steppene i øst. Vel kan det sies at den innesluttede 6. armé ved Stalingrad viste imponerende kampmoral (selv om den vel ble noe forherliget av den tyske propaganda), men for de innesluttede var alternativet i beste fall et lite fristende russisk fangenskap. Den retirerende armé derimot har ryggen fri og - det bører hjemover! Eller det kan være oljemanget som begynner å gjøre seg gjellende. Det store framstøt i sommer - med den påfølgende retrett og kampene langs hele den utstrakte front (4000 km. på det lengste!) sammen med de store omgrupperingene i Nest-Europa etter landgangen i Nord-Afrika, har nokk tåret sterkt på reservene. Det store tap av materiell og særlig kanoner som følge av den tyske taktikk med sterkt untrustede "pinnsvinstillinger" som etterhvert ble omgått og tatt av russerne, har sikkert også bidratt meget til å svekke de tyske arméers motstandskraft. I denne forbindelse skal man heller ikke glemme den overordentlig store betydning den allierte invasjon i Nord-Afrika har hatt for utviklingen i øst. Invasjonen tvang nemlig Hitler til å benytte en stor del av sine strategiske reserver av alle våpenarter til besettelse av det uokkuperte Frankrike, og Tunis samt forsterkning av garnisonene i Italia og på Balkan som nu var kommet direkte i faresonen. I håpet om at støttepunktene i vinterlinjen ville greie å ri stormen av, i år som ifjor, har Hitler innlatt seg på et høyt spill i øst - og tapt.

Imidlertid må en i alle seiersmeldingene ikke glemme at enhver offensiv har sine grenser. Angriperens forbindelseslinjer tøyes og den retirerende parts forkortes inntil i allfall temporær balanse oppstår. I øst må en tillike regne med at værforholdene om noen uker vil virke sterkt hemmende på operasjonene. Kulminasjonen i den russiske offensiv kan derfor etter alt å dømme ikke være så fjern. Kan de allierte tenkes forinnen å sette igang nye foretagender i vest og i tilfelle hvilke? Etter møtet i Casablanca er det kommet nytt liv i diskusjonen om den annen front og en viss utålmodighet er kommet til uttrykk særlig i engelske aviser. Det er innlysende at jo før den annen front etableres effektivt desto tidligere slutter krigen. Men er det sannsynlig at de allierte setter igang noe nytt før Tunis er definitivt på deres hender? Enkelte har antydet at operasjonene i Nord-Afrika med hensikt ble trukket litt i langdrag for å kamuflere forberedelsene til nye framstøt som skulle gå

av stablen samtidig med det endelige oppgjør i Tunis. Om ikke ute-lukket så er dette dog usannsynlig for den nuværende situasjon i Nord-Afrika binder utvilsomt meget tonnasje uten å skape den avlastning som fri passasje gjennom Middelhavet betyr. Under alle omstendigheter må man imidlertid regne med at forberedelsene til nye operasjoner er i full gang. Allerede under forrige krig var Churchill opptatt av den ide å "rette støtet mot dyrets buk". Skal besøket i Tyrkiet sees i lys av dette? Meget kan tale for en alliert invasjon på Balkan: 1. Et-terat truslen mot Kaukasus er eliminert, kan 9. og 10. engelske armé overføres fra Midt-østen. 2. Hele Balkan er tyskfiendtlig. Grekerne fører guerillakrig, serberne under Michailowitsj behersker store om-råder i det serbiske høyland, det bulgarske folk er russevennlig tross sin tyskvennlig regjering og Romania er på sammenbruddets rand. En invasjon ville derfor sette hele halvøya i flammer. 3. Det er den korteste vei til de rumenske oljekilder. Et framstøt på Balkan ville sammen med den russiske offensiv på sydfronten danne en farlig knipe-tang om de for Tyskland vitale oljekilder. - Det er neppe sannsynlig at Churchills besøk i Ankara i første rekke hadde til hensikt å få Tyrkiet direkte med i krigen (skjønt de tyrkiske realpolitikere sik-kert innser at deres herredømme over Dardanellérne er bedre befestet for framtiden om de ved krigens avslutning står som alliert), kanskje var det ikke engang gjennommarsj for 9. og 10. armé forhandlingene gjaldt, men bare garanti for at Tyrkiet med alle midler ville hindre aksemaktene i å misbruке tyrkisk territorium til flankangrep på de allierte under et eventuelt framstøt mot Balkan.

Men - tyskerne må også regne med og disponere ut fra den mulig-het at Churchills visitt bare var en skinnmansøvre fra alliert side for å kamuflere angrepsforberedelser på en annen kant, f.eks. en invasjon over Kanalen. Vanskliggheten ved å forsere den sterkt befestede ka-nalkyst gav Dieppe-aksjonen en idé om, men mange fordeler ved dette alternativ ligger også klart i dagen: 1. Invasjon av Frankrike eller Nederlandene er det mest direkte støt mot aksens hjerte. 2. Den kor-te avstand begrenser tonnasjekravet og gjør det mulig fra hjemlige bå-ser å holde effektiv jagerbeskyttelse over konvoyer og landstigende avdelinger. 3. Besettelse av franske kysten ville berøve tyskerne deres beste ubåtbaser og skaffe de allierte en velkommen avlastning ved å redusere ubåtenes effektivitet.

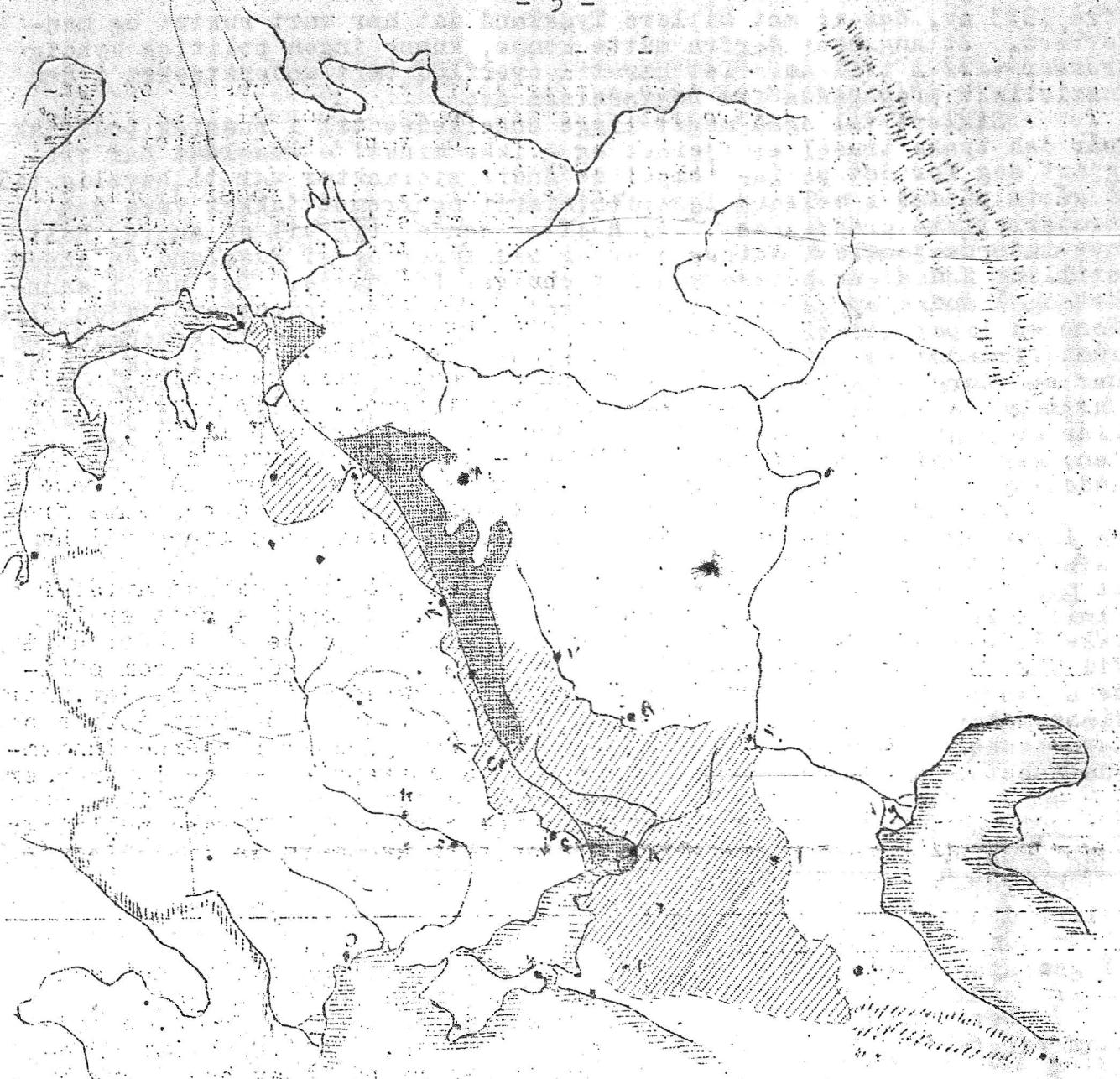
En invasjon i Italia har vært meget på tale, men byr ikke så fristende perspektiver m.h.t. å ramme Tyskland som angrep på Balkan. Da kan kanskje en invasjon av Norge ha mer for seg for å framvinge finsk separatfred og trygge den nordlige forsyningsvei til Russland. En invasjon i Norge vil imidlertid kreve meget tonnasje og effektiv flybeskyttelse er meget vanskelig å etablere under en slik operasjon. Det er også grunn til å anta at de siste måneders utvikling har gjort landgang i Norge noe mindre aktuell i og med at beleiringen av Lenin-grad er hevet og den sydlige tilførelsesvei til Russland er bevart intakt etter tyskerne retrett i sydøst.

Etter Casablancamøtet er sikkert de allierettes planer for opra-sjonene i vest fastlagt. Om støtet blir rettet mot fiendens "panne" eller "buk", vil de nærmeste måneder vise. Avgjørende begivenheter er umiddelbart forestående, men en gjør klok i å regne med at avgjørelsen ennå kan trekke ut.

vVv

Den tyske propaganda.

Etter de siste overordentlig alvorlige nederlag tyskerne har lidt på østfronten, er et tydelig omslag i propagandaen merkbart. Før var den preget av overmot og seiersfanfarer, det gjaldt å latterliggjøre motstanderne og redusere dem in absurdum. Nu har man slått om til den annen ytterlighet: nu kjemper Tyskland en desperat kamp for sin ek-sistens - det er truslenes og skremslenes tid, man pisker sine folk frem til den siste kraftanspennelse ved å utmale hvor fryktelig gjengjeldelsen kommer til å bli hvis Tyskland taper krigen. Da man må regne med at slike synspunkter ikke er egnet til å virke etter sin hen-sikt i okkupert land, har man mot de undertrykte folk mobilisert det

Det dobbeltskraverte område viser russernes erobring under vinterfelttoget ifjor. Enkelttskravert er det område som hittil er erobret i vinter. De små piler angir støtretningene i øyeblikket. Elvne Dnjepr, Don og Volga er inntegnet. Bokstavene er første bokstav i navnet på en del knutepunkter.

russiske spøkelse. Som på kommando (eller rettere: på kommando) opptrer det i hver eneste avis. Det er gamle kjente melodier i Norge, vi kjenner dem fra "de russiske sagfilenes" tid, og nu mindre enn nogen-sinide er de egnet til å skremme og forvirre. Vi kjenner litt for meget til den tyske propagandas kvalitet og metoder til det. Og vi kjenner til det samarbeid som er innledd mellom vestmaktene og Russland for krigen som var oppgjøret etter den. Den bolsjevikiske verdensrevolusjon man skremmer med, har ikke vært Sovjetsamveldets politikk i allfall i siste decennium. Det var Trotskis linje og den ble dømt med ham.

Overhodet er det meget i russisk politikk som står i et annet og klarere lys nu enn det gjorde for bare et par år siden. Det er med den nu pågående tyske krig for øye Sovjets politikk har vært ledet

fra 1933 av, det er mot Hitlers Tyskland det har vært rustet og manøvrert. At angrepet derfra måtte komme, kunne ingen politisk kynlig russer være i tvil om. Det har til overflod vært understreket i den nazistiske propaganda fra begynnelsen av.

Sikkert vil også meget ligge annerledes til i russisk politikk når den tyske trusel er fjernet og - ikke minst! - Russland har frigjort seg for det paria-stempel de andre stormakter var tilbøyelig til å sette på det i mellomkrigstiden, først og fremst takket være den trotskistiske propaganda. Tiden etter denne krig vil se andre, helt nye internasjonale kombinasjoner og ordninger og gi Russland en annen stilling i den europeiske konsert enn det før hadde. Det har i sannhet også andre oppgaver foran seg enn å predike verdensrevolusjon eller føre en imperialistisk politikk: det har et areal, en folkemengde, en råstoffrikdom som så visst ikke driver til ekspansjonspolitikk, og det har et indre oppbyggingsarbeid for seg - ikke minst etter denne krigs herjinger - som vil ta generasjoner. Og selv skeptikerne må jo være klar over at det ikke er Russland alene som kommer til å bestemme freden, men også England og Amerika som på det tidspunkt nettopp vil ha nådd toppen av militær styrke.

Den konsekvent skeptiske vil kanskje også innvende at avtaler og løfter ikke kan gi 100 prosents sikkerhet. Teoretisk sett er det naturligvis riktig. Men én ting er i allfall 100 prosent sikker: at i et nazistisk Europa har Norge ikke en chанс. Allerede det som offisielt foreligger om "nyordningen" er tilstrekkelig til å vise det, for ikke å tale om de planer Berlin nu ikke finner det opportunt å tale om. Vil ikke selv den dystreste pessimist når det gjelder russerne innrømme at en fred England og Amerika er med på å skape - med de interesser disse makter har av de små Nordsjø- og Atlanterhavsland, for ikke å nevne annet - betegner et langt mer lovende perspektiv? Bare politiske analfabeter kan hevde noe annet. La NS være alene om det.

VVV

Han ofret alt for Norge.

I Trondheim hendte det i slutten av januar en begivenhet som viser den enestående offervilje nordmenn er besjelet av idag.

Om formiddagen den 27. januar sprang en mann ut fra 4. etasje i gestapos fengsel i Trondheim og ned i gaten. Han var blitt arrestert samme morgen, og døde noen dager senere på et av byens sykehus.

Det var en ung student på Høgskolen, Bjørn Eriksen fra Ski, som valgte å gi sitt liv fremfor å røpe sine kamerater.

Fra kirkefronten.

Etterat pastor Tybring 7. febr. hadde holdt sin preken i Uranienborg for overfylt kirke, meddelte han at sokneprest Hansteen ønsket å gi menigheten en meddelelse. Hansteen steg opp på prekestolen iført prestedrakt og uttalte: "Det er synd og urett mot en menighet å påtvinge den en prest som den absolutt ikke ønsker. I denne urett har jeg gjort meg delaktig ved å ta imot utnevnelsen til sokneprest i denne menighet. Jeg har bedt Gud om forlatelse for den synd jeg på den måte har begått, og jeg ber idag menigheten og dens prester om tilgivelse for det samme, idet jeg trekker meg tilbake fra menigheten. Jeg har også måttet ta mitt standpunkt i de kirkelige spørsmål opp til revisjon og fornyet overveielse. Følgen herav er at jeg har sendt Kirkedepartementet meddelelse om at jeg har nedlagt mitt embete som sokneprest til Uranienborg menighet. Jeg akter dog fortsatt å utføre alt det arbeide og all den tjeneste i kirken som utføres av en ikke-embetsmann, idet jeg holder meg til skrift bekjennelse og altertale for den norske kirke. Jeg anser mine tidligere biskopper som kirkens rette tilsynsmenn og den midlertidige kirkeledelse som mine overordnede. Av fri overbevisning tiltrer jeg den bekjennelse "Kirkens grunn", som er datert Påskeaften 1942."

Det lar seg ikke nekte at sokneprest Hansteens opptreden under okkupasjonen har vært utillateig vakkende og mistenklig minner om dobbeltspill, men når han nu har tatt dette klare skritt får en vel si: Bedre for sent enn aldri.

vVv

Det såkalte kirkeråd, som hadde møte i januar, skulle egentlig behandle og vedta noen temmelig radikale forslag til løsning av konflikten mellom kirken og staten. Imidlertid har sikkert de siste krigsbeginneter satt skrek i herrene, for istedenfor å gå til nye angrep mot kirken, ble resultatet at de sendte en av kollegiet med Kirkedepartementets vidende til prof. Moe, Hallesbys kollega, for å undersøke mulighetene for atter å få i gang forhandlingene med kirken. Prof. Moe gav dem ikke meget håp. Han minnet dem om forhandlingene som staten avbrøt i sommer og mente at kirken kom til å sette minst like så sterke betingelser for å innlate seg i forhandlinger som den gang det vil i virkeligheten si: Full kapitulasjon fra NS-myndighetenes side.

vVv

Lutherstiftelsens forlag må boykottes. Kjøp ingen bøker fra dette forlag. Lutherstiftelsen er det eneste av de kristelige forlag som har bøyet seg for kravene fra Gunnar Stenersen, kommisæren for Norsk Forleggerforening. De andre kristelige forlag har valgt heller å nedlegge sin virksomhet enn å tre i noen som helst forbindelse med denne mann og hans virksomhet.

vVv

Det begynner å demre - selv for tyskere.

Begivenhetene på østfronten truer med å utvikle seg til en ren militær katastrofe for tyskerne. Med et tap under vinterkampene allene på 420 000 døde, 349 000 fanger og 6-700 000 sårede er de nå drevet tilbake så langt at de har mistet mer enn det territorium de vant med kanskje like blodige tap under sommeroffensiven. Og ennå har ikke det russiske press nådd kulminasjonspunktet, ennå har det britiske verdensrike og U.S.A., som nærmer seg topputnyttelse av sitt gigantiske krigspotensial, så å si ikke begynt sin kamp mot Tyskland!

Situasjonen må ta seg dyster ut fra tysk synspunkt. Propagandaen i de siste ukene viser hvor prekær man på ledende hold anser stillingen, og stemningen er ikke lysere i rekrene.

Alle vitnesbyrd om stemningen blandt tyskerne i Norge samstemmer om at den er meget deprimert, at den har undergått en ganske påtagelig forverring i løpet av de siste 3-4 uker. Karakteristisk er det at en offiser i Reichskommissariat under en konferanse nylig antydet en tilbaketrekning til Odessalinjen (Odessa ligger 5 mil fra den rumenske grensen!). En annen fremtredende (civil) embedsmann i kommissariatet besjeftiger seg for tiden i samtaler med tanken på hvordan det vil bli når russerne står ved den tyske grense.

En mengde småtrekk fortalt av folk som har med tyskere å gjøre i embeds medfør, vidner om en utbredt pessimisme blandt alle som overhodet har betingelser for å gjøre seg opp en selvstendig mening om situasjonen. En offiser kom forleden med rasende utbrudd fordi offentligheten var ført bak lyset av frontmeldingene: Nu hører vi plutselig at Stalingrad-arméen har vært innesluttet i 3 måneder, tidligere har det ikke vært så meget som et ymt om det!

En flyveoffiser og en annen tysk militærperson ble forleden høystede på en jernbanerestaurant "et steds i Norge", og de omkringstilende hørte flyverens utbrudd om: Hva kan det nytte å slåss videre! På østfronten er vi på full retrett, og hjemme blir de bombet hver eneste natt uten at vi kan gjøre gjengjeld!

En tysk forretningsmann som kom til Norge i dagene like etter offentliggjørelsen av Stalingrad-katastrofen, sa til en norsk forretningsforbindelse: Det fornuftigste vi overhodet kan gjøre, er hurtigst mulig å åpne grensene i vest og la amerikanerne og englanderne komme!

Til slutt et utbrudd fra en tysker som har vært her lenge og som har lært en del (men ikke nok) norsk: Dett går dritt! Ok dett kommer

at gå dritttere og dritttere...

VV

Munnpleien, organ for Norsk forening til motarbeidelse av Tannsykdommer, er stoppet av sløydlærer Beggerud i Kulturdepartementet. Han forsøkte først å påberope seg papirmangelen, men ble under en skriftveksel med redaktørene satt slik tilveggs at han røpet den egentlige årsak: Munnpleien var en for slem konkurrent til det nasistiske Tannlegeforbunns tidsskrift som ingen leste. Derfor måtte bladet som henvender seg til den samlede tannlegestand og et stort publikum stanses. Slik skjøtter den nye tid helsearbeidet. Bare politisk munnpleie!

VV

Strandhugg har det vært en rekke av de siste uker. På Stord gjorde kommandotroppene godt arbeid ved å sette kobberkisgruvene ut av drift for lengre tid. Tyske militærbiler og malmkaien ble også sprengt i luften. - Ved Flekkefjord lyktes det engelskmennene å kapre en stor tysk båt med krigsfanger og bortføre en del tyskere. Etterpå ble Flekkefjordfolk arrestert i fleng, men den ene som var implisert, viseordføreren, som i ly av NS-medlemskap hadde gjort et udmerket forhåndsarbeid, var reist med til England. - Ved Sørøy på Finnmarksstyken har engelskmennene befridd et par hundre krigsfanger og tatt adskillige tyske fanger. - Det har også vært "raids" ved Sjomen og Bogen i Ofoten.

VV

A.T. har så lite befal at "offiserer" som har vært arrestert for sabotasje, blir tatt inn igjen uten betingelser. - Politifolk som melder seg ut av NS får beholde sine stillinger.

VV

Iste februar ble en flau forestilling. Hele Oslo smudde ryggen demonstrativt til de uniformerte landsforredere og selv nazipressens biller kunne ikke skule det faktum at appellen på Slottsplassen bare hadde samlet en håndfull tilskuere. Det hadde oprinnelig ikke vært tyskerne hensikt å la NS slippe til med noen festligheter, når Tyskland selv ga øykall på sine festligheter 30 januar, men Quisling maste og maste på høyeste hold i Berlin og dermed ble det fart i snerydningen på Slottsplassen hvor hele byens disponibele snerydningsmannskap var satt inn, mens gatene ellers lå i bunnløs sole. Det var meningen å holde det store møte i Colosseum, men Klingenberg er mer bombesikkert. Frykten for norsk flyverbesök over Oslo i februar var idet hele sterkt rådende blandt tyskerne og deres storgermanske landsmenn med fødested Norge, og det utgikk underhånden den beskjed til alle innehavere av slike kostbare liv å holde seg så nær beskyttelsesrummene som mulig. Dagens mest bemerkelsesverdige trekk var at ingen tyske bygninger flagget. Terboven var vekk fra byen med Rediess. De reiste begge til Berlin.

VV

I Bergen er nå seien kommet på svartebørs. En sei kostet ca. 20 kroner, en fisk som før kostet 1 krone.

VV

Arrestasjoner.

Etter nyttår har en ny arrestasjonsbolge satt inn. Blant de arresterte er en lang rekke personer som bor i nærheten av en gård i Bogstadveien hvor en gestapemann under forsøk på arrestasjon av et par menn fikk et skudd i maven. Videre er bortimot 30 statspolitibetjenter arrestert. Nye massearrestasjoner foretas stadig i Oslo, Bergen, bare rundt Drammen ca. 60, deriblant flere lærere. Andre steder er det også mange lærere som arresteres så en regner med at ungdomstjenesten er på trappene.

Endel prester er arrestert i det siste, deriblant Bredo Lund i Røyken og Finstad, Grorud. Og dette tiltross for at Quisling har gitt uttrykkelig ordre at man før husfredens skyld skal se mest mulig gjennom fingrene med prestenes politiske virksomhet.

Det forlyder at der skal opprettes en koncentrasjonsleir på Helgøsen i Mjøsa for arresterte prester.

VV

Europa under hakekorset.

Tysklands "allierte" har hittil ydet følgende bidrag til østfronten: Ungarn 9 divisjoner, Italia 10, Romania 20. Derav er 6 ungariske, 7 italienske og 16 romanske divisjoner sprengt eller tilintetgjort av russerne.

Tyskland: Som ledd i den totale mobilisering skal 120000 forretninger lukkes, 20% av fagpressen inndras og fri vitenskapelig forskning avløses av krigsbetinget, formålstjenlig forskning.

Danmark: To belønninger på 5000 kr. utloves for opplysninger som fører til arrestasjon av lægen professor Mogens Fog og redaktør Ole Kielerich som ettersøkes for delaktighet i den illegale organisasjonen "Fri Danmark".

Tsjekkiske kvinner og menn utskrives nu til tvangsarbeide i Tyskland etter de samme linjer som gjelder i Tyskland.

Greske patrioter har sprengt i luften en del av hovedverftet i Pireus. Til straff ble 15 gisler skutt. Dessuten ble 10 civile på øya Salamis ved Pireus henrettet.

Frankrike: I Lyon ble 25 tyske soldater hardt såret av en bombe. Attentatmannen forsvant på cykel. Ingen får vise seg ute mellom kl. 20 og kl. 6.

vVv

NS-eliten.

"Fylkesfører" Yngve Martens, Nord-Trøndelag, er avsatt fra sin stilling etter å være anmeldt for svartehandel.

NS-bispene holdt middag på Grand forleden i forbindelse med "bispmøtet". I tillegg til vinen ble bestilt 9 flasker brennevin til 27 personér.

NS-idrettsmannen Per Lie som er gift med en dansk dame, har søkt om utreisetillatelse til Danmark for å slå seg ned der. Rottene osv.

"Stabsjef" Thronsen er bl.a. tilsynsmann ved NS-restaurant Viking. Han suller og drikker så selv NS-folk syns det går for vidt, men Quisling holder sin beskyttende hånd over ham.

vVv

Oslo-skolene er nesten ikke besatt av tyskere for tiden, men likevel blir ikke lokalene frigitt. Ingen skole har mer enn 50 tyskere, flere bare 10-20. Trass i det tar tyskerne stadig flere klasseværelser og etasjer. Undervisningen skal helt ødelegges.

vVv

Tyskerne flytter tropper fra Flekkefjord via Kr.sand og Oslo til Bergen. Vannskrekk?

Den 28. jan. var tyskerne i Bergen særlig hysteriske. Det ryktedes at tre engelske torpedobåter var kommet inn i Sognefjorden. Det ble slått stor alarm, alt personell på jernbanen ble mobilisert og alle lokomotiver stod oppfyrt i 2 dager.

vVv

En kjempekonvoi slapp uantastet gjennom til Murmansk. Storadmiral Røder måtte gå og i fallet trakk han etter forlydende med seg generaladmiral Bøhm. Derved har Quisling mistet en av sine beste støtter.

vVv

Knappheten på egg i Danmark skylles den veldige eksport til Tyskland. Eggene stempler UKRAINE.

vVv

Angivere og provokatører:

Aagaard, Cecil, ca. 24 år. Sønn av konsul Bj. Aagaard, Stavern.

Aarseth, Elling. Ålesund. Eier av ishavsskuten Veslekari.

Andersen, Karl Georg (Goggen), f. 16/11-92. Munkedamsvn. 21, Oslo.

Andresen, Ingolf, doktor, Oslo.

Bradley, Per, Valerias. f. 27/2-13 i Bergen.

Bingen, Ørnulf. Kontorsjef i Conr. Langaards kmm. lager, Trondheim.

Eriksen, Ove Asbjørn. f. 8/11-21 i Fredrikstad.

Grude, Sven Lycke. ca. 24 år. Statens Kornforretning, Oslo.

Kavli, Birger A., ansatt i Emil Kavli & Co., Oslo.